

AJLA ŠKRBIĆ, *IMUNITET DRŽAVE OD SUĐENJA I IZVRŠENJA***Sarajevo, University Press, 2018, 316 strana**

Knj. 41 *Editio iuristica*, ISBN 9958673576, autorke doc. dr Ajle Škrbić, prodekanke za naučnoistraživačku delatnost i razvoj i docentkinje na javnopravnoj i međunarodnopravnoj grupi predmeta na Pravnom fakultetu Univerziteta u Travniku, objavljena je 2018. godine u okviru edicije *Editio Iuristica* Izdavačko knjižarskog društva University Press iz Sarajeva.

Ova knjiga je vredno delo koje svojom strukturom i namenom predstavlja novost u pravnoj literaturi ne samo Bosne i Hercegovine već i na prostoru cele nekadašnje SFR Jugoslavije. Reč je o prvoj knjizi ove autorke, čiji je fokus zanimanja međunarodno javno pravo. No, složio bih se sa komentaram jednog od recenzenata knjige – stil i zrelost pisanja doc. dr Škrbić na nivou je autora koji piše već godinama. Takva uspešnost i odmerenost u pisanju zasigurno je rezultat zavidnog broja naučnih članaka koje je dr Ajla Škrbić do sada objavila.

Autorka u uvodnom delu odgovara na pitanje zašto je odlučila da napiše knjigu o imunitetu države. Ona navodi niz razloga, među kojima bih posebno izdvojio tri: nedostatak literature na ovu temu na jezicima naroda bivše Jugoslavije, kontroverznost teme (u vidu mogućnosti njenih zloupotreba) te aktuelnost teme (u vidu širenja, a ne sužavanja prakse korišćenja ovog instituta). Dakle, sam izbor teme je vrlo interesantan. Na jezicima naroda bivše Jugoslavije ne postoji nijedno sveobuhvatno delo na temu imuniteta države. Stoga se pridružujem autorkinoj kritici naših autora, preciznije univerzitetskih profesora, koji malo pažnje pridaju ovako važnoj temi.

Nadalje, obradom ove teme dr Škrbić zalazi u područje više naučnih disciplina: međunarodnog javnog prava, međunarodnog privatnog prava, međunarodnog krivičnog prava, građanskog prava, krivičnog prava i postupka. Teza koju autorka provlači kroz celo delo je da dužnost poštovanja imuniteta stranih država nije *ius cogens* norma, ali jeste međunarodno običajno pravilo. Dakle, pravna je obaveza svih država da se uzdrže od suđenja u postupku pred svojim sudovima protiv strane države ukoliko ta strana država uživa imunitet. Strana država se, međutim, ne može pozvati na imunitet od suđenja ako je angažovana u komercijalnoj transakciji.

Knjiga je podeljena u sledeća poglavlja: Uvodna razmatranja; Imunitet države: značenje, razvoj i vrste; Izvori prava o imunitetu države; Imunitet države od suđenja; Imunitet države od izvršenja; Ostali imuniteti: sličnosti i razlike s imunitetom države; Rezime. Takođe, u knjizi je dat i popis skraćénica, kazalo/registar pojmova i spisak korišćene literature. Predgovor i jednu od recenzija napisao je prof. dr Vladimir-Đuro Degan, profesor emeritus na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Rijeci (Hrvatska), a drugu

recenziju napisala je prof. dr Vesna Kazazić, redovna profesorka na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Mostaru (Bosna i Hercegovina).

Poglavlja su logički povezana. Njihova struktura je slična i podrazumeva tri osnovna elementa: definisanje pitanja kojim će se poglavlje baviti, pojašnjavanje teorijskih i praktičnih saznanja u vezi s tim pitanjem i zaključak. Značajnu vrednost ove knjige predstavljaju primeri iz prakse, te (posebno) zaključci autorke i njeno logičko povezivanje teorijskih i praktičnih podataka. Takođe, važnim smatram i činjenicu da autorka ističe potrebu daljeg rada na navedenoj temi. Autorka na sistematičan i jednostavan, a opet vrlo stručan način daje pregled ove oblasti, te nudi temeljne informacije i produbljena saznanja o imunitetu države.

Knjiga je najpre namenjena studentima prava u sva tri ciklusa (stepena) studija i predstavlja dobro štivo za uspešno sticanje specijalističkog znanja iz međunarodnog javnog prava. No, jednako je korisna i profesorima i praktičarima, ali i širokom krugu čitalaca različitih profila koji mogu biti zainteresovani za jednu ovako interdisciplinarnu oblast. Za pravnike (profesore i praktičare) od izuzetne je pomoći imati na jednom mestu pregled svih instrumenata i najvažnije prakse iz oblasti imuniteta države.

Knjiga je interesantna i za proučavanje političkih nauka, jer se pitanje dodeljivanja ili nedodeljivanja imuniteta stranoj državi po pravilu tiče i vlade države foruma. Stoga je od izuzetne važnosti što je autorka svojim obimnim istraživanjem na jednom mestu sakupila najvažnija razmišljanja i praksu zemalja iz celog sveta u vezi s ovom oblasti. Autorka je koristila vrlo jednostavan, razumljiv i pristupačan stil izražavanja. Time će istraživanje ove tematike postati bliže svima onima koji se za nju do sada nisu zanimali, a zasigurno će doprineti produbljivanju i nadograđivanju saznanja o imunitetu države onima koji su se već bavili ovom tematikom.

Smatram da bi knjiga *Imunitet države od suđenja i izvršenja* autorke doc. dr Ajle Škrbić trebalo da predstavlja nezaobilaznu literaturu na pravnim studijama i studijama političkih nauka, ali i veliku pomoć svima koji se u praksi bave ovim institutom. Svakako je delo koje pruža potpuno i potrebno znanje o institutu koji je sve važniji u međunarodnom pravu i kojim će se vrlo verovatno u praksi baviti i države nastale raspadom SFR Jugoslavije. Stoga knjigu ocenjujem kao veoma kvalitetnu i preporučujem je za čitanje.